

Заснований 1997 року як
«ВІСНИК ЗАПОРІЗЬКОГО
ЮРИДИЧНОГО ІНСТИТУТУ»

Перереєстрований 2008 року

Свідоцтво
про державну реєстрацію
серія КВ № 13643-2617ПП
від 22.02.2008

Адреса редакції:
Україна, 69006,
м. Запоріжжя,
Північне шосе, 113

Телефони
для довідок:
(061) 28-333-54
(061) 28-333-11
(061) 212-12-44

Факс: 218-75-01

Адреса електронної пошти:
e-mail:
visnik@zli.zp.ua

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ
СПРАВ УКРАЇНИ

**ВІСНИК
ЗАПОРІЗЬКОГО
ЮРИДИЧНОГО
ІНСТИТУТУ
Дніпропетровського
державного
університету
внутрішніх справ**

№ 1 (58) ' 2012

Запоріжжя – 2012

**Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 1. – 396 с.**

- Виходить щоквартально •
- Засновник – Запорізький юридичний інститут МВС України
(з 2008 року – Запорізький юридичний інститут
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ) •
- Включений до переліку наукових фахових видань ВАК України,
в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт
на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук
з юридичних наук (Бюлетень ВАК України. – 2010. – № 3.).

Редакційна колегія:

Алфьоров С.М. – канд. юрид. наук, доц., за-
служений юрист України
(головний редактор);
Лень В.В. – канд. юрид. наук, доц.
(заступник головного редактора);
Таран В.О. – докт. філос. наук, проф.
(заступник головного редактора);
Рекотов П.В. – канд. юрид. наук, доц.
(відповідальний секретар);
Васильчук Г.М. – докт. іст. наук, доц.;
Венедіктов В.С. – докт. юрид. наук, проф.,
заслужений юрист України,
заслужений юрист АР Крим;
Дудоров О.О. – докт. юрид. наук, проф.;
Ємельянов В.П. – докт. юрид. наук, проф.;
Заруба В.М. – докт. іст. наук, проф.;
Коломоєць Т.О. – докт. юрид. наук, проф.,
заслужений юрист України;

Крутов В.В. – докт. юрид. наук, проф.;
Лукашевич В.Г. – докт. юрид. наук, проф.,
заслужений юрист України;
Мацюк А.Р. – докт. юрид. наук, проф., за-
служений юрист України, за-
служений юрист АР Крим;
Мисливий В.А. – докт. юрид. наук, проф.;
Мурзін В.Ю. – докт. іст. наук, проф.;
Петков С.В. – докт. юрид. наук, проф.;
Приходько А.М. – докт. філол. наук, проф.;
Стрельцов Є.Л. – докт. юрид. наук, проф.,
докт. теології,
член-кореспондент НАПрН України,
заслужений діяч науки і техніки України;
Душейко Г.О. – канд. юрид. наук, проф.;
Наливайко Л.Р. – докт. юрид. наук, проф.;
Обушенко О.М. – канд. юрид. наук, доц.;
Поліщук В.Г. – канд. юрид. наук, доц.;
Сергатий М.О. – канд. юрид. наук, доц.;
Солов'євич І.В. – канд. юрид. наук, доц.

**Рекомендовано до друку
Вченою радою інституту 23 червня 2011 року.
Протокол № 10.**

*Друковані матеріали виражають позицію авторів, яка не завжди
поділяється редакційною колегією. Відповідальність за достовірність фактів,
статистичних даних, точність викладеного матеріалу покладається на авторів
або осіб, котрі його подали.*

При передруку матеріалів посилання на Вісник ЗЮІ ДДУВС обов'язков.

© Автори статей, 2012

© Запорізький юридичний інститут ДДУВС (оформлення), 2012

двох видах:

- припинення будь-яких дій спрямованих на позбавлення потерпілого життя;

- припинення дій, що являють собою особливу жорстокість, без припинення дій спрямованих на позбавлення потерпілого життя.

У першому випадку, у разі відсутності в діяннях винної особи будь-яких інших складів злочинів, вона повністю звільняється від кримінальної відповідальності. При наявності в діяннях особи будь-яких інших складів злочинів, її діяння кваліфікуються за відповідною статтею Особливої частини КК України, що передбачає відповідальність за вказані діяння.

У другому випадку, особа звільняється від кримінальної відповідальності за вчинення злочину передбаченого п. 4 ч. 2 ст. 115 КК України, але притягується до відповідальності за вчинення злочину передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України. Крім того, необхідно зауважити, що у разі наявності у діяннях винної особи будь-яких й інших складів злочинів, її діяння кваліфікуються, як зазначалося, за ч. 1 ст. 115 КК України, та за відповідною статтею Особливої частини КК України, що передбачає відповідальність за вказані діяння.

Таким чином, незакінченим умисне вбивство з особливою жорстокістю може бути у разі: наявності помилки в діянні винної особи; припинення злочинного діяння винної особи іншими особами; ненастання наслідків, у виді смерті потерпілого, за обставин які не залежали або не були звісні винному; неможливості доведення діяння до кінця у разі непереборної сили.

У разі наявності помилки в: 1) об'єкті – діяння винної особи кваліфікуються за сукупністю, а саме в залежності від фактично вчиненого діяння та спрямованості умислу; 2) характері діяння – діяння винної особи кваліфікуються як готування або замах (закінчений чи незакінчений, в залежності від вчиненого) на умисне вбивство, вчинене з особливою жорстокістю; 3) помилки в особі потерпілого – діяння винної особи кваліфікуються за відповідно частиною ст. 15 КК України та п. 4 ч. 2 ст. 115 КК України, у разі не доведення злочинного умислу до кінця за обставин, що не залежали від волі винної особи, оскільки не зважаючи на помилку, вона не помиляється в тому, що посягає на життя особи.

У разі не доведення даного злочину до кінця через дії потерпілого або інших осіб, які перешкодили настанню суспільно небезпечних наслідків у виді смерті потерпілого, діяння винної особи повинні кваліфікуватися, як готування або замах на вчинення умисного вбивства з особливою жорстокістю.

Коли винна особа не в змозі довести злочинне діяння до кінця або її не були звісні певні обставини після того, як вона припинила безпосереднє вчинення діань спрямованих на позбавлення потерпілого життя,

її діяння необхідно кваліфікувати як закінчений або незакінчений замах на умисне вбивство з особливою жорстокістю.

При виникненні непереборної сили, в наслідок якої винна особа не в змозі реалізувати злочинний умисел, її дії необхідно кваліфікувати як незакінчений замах на умисне вбивство з особливою жорстокістю.

Добровільна відмова при вчиненні умисного вбивства, вчиненого з особливою жорстокістю може виражатися у припиненні будь-яких дій спрямованих на позбавлення потерпілого життя (особа звільняється від кримінальної відповідальності за вчинення злочину, передбаченого п. 4 ч. 2 ст. 115 КК України) та у припиненні дій, що являють собою особливу жорстокість, без припинення дій спрямованих на позбавлення потерпілого життя (діяння винної особи кваліфікуються за ч. 1 ст. 115 КК України).

1. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів: навчальний посібник / Коржанський М.Й. – [2-ге вид.] – К.: Атіка, 2002. – 640 с.

2. Ємельянов В.П. Кваліфікація злочинів проти власності / Ємельянов В. П. – Х., 1996. – 112 с.

3. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів проти особи та власності / Коржанський М.Й. – К.: Юрінком Інтер, 1996. – 111 с.

4. Марітчак Т.М. Помилки у кваліфікації злочинів: монографія / Марітчак Т.М. – К.: Атіка, 2004. – 188 с.

5. Пинаев А.А. Курс лекцій по Общей части уголовного права: Книга первая «О преступлении» / Пинаев А.А. – Харьков: Харьков юридический, 2001. – 289 с.

6. Кримінальне право України. Загальна частина / Під ред. Бажанова М.І., Сташиса В.В., Тація В.Я. – Київ – Харків: Юрінком Інтер – Право, 2002. – 414 с.

УДК 343.34

**Кириченко
Олег Вікторович,**

*кандидат юридичних наук, доцент,
м. Дніпропетровськ*

ПРИЧИНИ, ЩО ДЕТЕРМІНУЮТЬ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Визначено причини, що детермінують злочини проти громадської безпеки; проаналізовано соціально-економічні, політичні, ідеологічні, організаційно-управлінські, правові та виховні чинники, що детермінують злочини проти громадської безпеки.

Ключові слова: *детермінація, причини злочинності, криміногенні чинники, злочини проти громадської безпеки.*

Определяются причины, детерминирующие преступления против общественной безопасности; анализируются социально-экономические, политичес-

кие, идеологические, организационно-управленческие, правовые и воспитательные предпосылки, детерминирующие преступления против общественной безопасности.

Ключевые слова: детерминация, причины преступности, криминогенные предпосылки, преступления против общественной безопасности.

The reasons that determine the crimes against public safety are identified and socio-economic, political, ideological, organizational-administrative, legal and educational background of crimes against public security are analyzed in this article.

Keywords: determination, causes of crime, criminal background, crimes against public security.

Конституцією України перед державою поставлено завдання забезпечити громадську безпеку суспільства, належний правопорядок, гарантований захист правовими засобами конституційних прав та інтересів громадян, державних організацій та установ, громадських формувань, усіх приватних структур [1, Ст. 1]. Одним із чинників, які створюють серйозну загрозу розвитку держави, є злочинність як відносно масове явище, що складається із сукупності передбачених кримінальними законами вчинків, вчинених на тій чи іншій території протягом певного часу [2, с. 8].

Сучасна вітчизняна злочинність є злочинністю кризового типу: з одного боку, вона породжена соціальною кризою в державі, а з іншого – будучи її породженням, є чинником поглиблення цієї кризи [3, с. 6].

У Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року зазначено, що кризові процеси, що відбуваються в соціально-економічній сфері, призвели до ускладнення криминогенної ситуації, зміни структури злочинності та зумовили виникнення нових форм і способів вчинення протиправних діянь. Сьогодні спостерігається тенденція до збільшення масштабів криміналізації основних сфер життєдіяльності населення. Поряд зі зменшенням кількості вчинених злочинів середньої тяжкості, тяжких та особливо тяжких злочинів спостерігається збільшення кількості правопорушень у сфері економіки. Недосконалість системи реінтеграції бездомних громадян, соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі, невирішеність питання щодо примусового лікування осіб, хворих на алкоголізм, спричиняє збільшення кількості злочинів, вчинених повторно, у громадських місцях, у тому числі у стані алкогольного сп'яніння. Поширення дитячої бездоглядності і безпритульності, що відбувається, зокрема, через зменшення кількості позашкільних гуртків і секцій, призводить до збільшення кількості правопорушень, вчинених неповнолітніми та за їх участю, випадків втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність. Незайнятість населення, зокрема молоді, також негативно впливає на рівень злочинності. Отже, актуальним є питання щодо недопущення залучення таких осіб до протиправної діяльності.

Зазначені фактори негативно позначаються на іміджі держави, її економічному становищі, призводять до зменшення обсягу інвестицій та зниження рівня довіри населення до органів державної влади [4].

Зазначені тенденції характерні й для злочинів проти громадської безпеки. Разом з тим злочини проти громадської безпеки сьогодні мають низку специфічних чинників, що їх детермінують.

Детермінанти злочинності взагалі та детермінанти окремих видів злочинів проти громадської безпеки розглядали у своїх роботах Г.А. Аванесов, А.І. Алексєєв, Ю.М. Антонян, О.М. Бандурка, В.О. Глушков, В.В. Голіна, Л.М. Давиденко, І.М. Даньшин, О.М. Джу́жа, А.І. Долгова, В.П. Ємельянов, А.П. Закалюк, О.Г. Кальман, І.І. Карпець, І.П. Козаченко, В.С. Комісаров, Н.Ф. Кузнєцова, В.М. Куц, В.А. Ліпкан, О.М. Литвак, П.П. Михайленко, В.П. Тихий та ін.

Мета цієї статті – визначити та проаналізувати причини, що детермінують злочини проти громадської безпеки.

Перш ніж розглянути детермінацію злочинів проти громадської безпеки, коротко зупинимось на загальній характеристиці детермінації злочинності взагалі.

Проблема детермінації злочинності посідає одне із центральних місць у криминології. Детермінація – це загальна категорія, що характеризує походження явищ, які вивчаються у суспільстві. Криминогенна детермінація виражається у двох основних видах: спричиненні (генетичний зв'язок – “причина – наслідок”) та обумовленні (зв'язок сприяння, створення сприятливих умов для формування та реалізації причин) злочинності [5, с. 18].

Причини та умови злочинності – це система негативних для відповідної суспільно-економічної формації та конкретної держави соціальних явищ, які детермінують злочинність як свій наслідок [6, с. 158-159]. Загально визнаним є те, що причини злочинності – це процеси й явища, які породжують злочинність як свій безпосередній наслідок, а умови є процесами та явищами, які самі безпосередньо не породжують злочинність, але сприяють дії причин, полегшують настання суспільно небезпечних наслідків. Таким чином, причини та умови злочинності складають криминогенну систему, яка детермінує злочинність як свій наслідок.

Перед криминологами постало питання: чи можна створити перелік обставин, одні з яких належали б до причин, а інші – до умов? Розвиток криминології показав, що такий перелік скласти неможливо, оскільки в одних випадках причиною стає те, що було умовою в іншому, і навпаки. Тому комплекси причин та умов, спільна дія яких у підсумку породжує вчинення злочинів, а відтак і злочинність, називають криминологічними (криминогенними) детермінантами [7, с. 31-32], або факторами [8, с. 45].

Слід зазначити, що зарубіжними спеціалістами термін “причини злочинності” майже не використовується [9, с. 109].

Сьогодні існують різні концепції пояснення причин злочинності. Кримінологічні теорії з цього приводу можна поділити на два напрями залежно від того, як вони визначають пріоритетну причину. Прихильники соціологічних теорій бачать причину злочинності в умовах життя суспільства, а представники біопсихологічних – в особі та природі людини. Як зазначив А.Ф. Зелінський, вказані напрямки розрізняються лише в оцінці названих факторів кримінальної детермінації, але в принципі їх не заперечують [8, с. 45].

Дехто з кримінологів пояснює причини злочинності (включаючи причини конкретних злочинів) і соціальними, і психологічними факторами, які належать і до суспільного буття, і до свідомості (соціально-психологічний напрям) [10, с. 127-129; 11, с. 65-113; 12, с. 3-16].

Існування злочинів проти громадської безпеки, як і будь-які інші явища, має певні причини та умови. Вивчення цих факторів має важливе значення для запобігання цих злочинів. Фактори, які зумовлюють вчинення злочинів певного виду, вчені-кримінологи чітко поділяють на безпосередні (спеціальні) причини та умови. “Причина у такому вузькому значенні – це вирішальний активний фактор, який з самого початку містить у собі реальну можливість цього наслідку. Умова – відносно пасивний фактор, який впливає на розвиток причинного зв'язку, але не породжує наслідок. Умова відіграє роль каталізатора процесу: без необхідних умов не виникне наслідок” [8, с. 45].

Більшість кримінологів вважають, що безпосередньою причиною злочину є сформовані у правопорушника антигромадські погляди і звички, тобто система мотивів його діяльності, що несумісна з інтересами суспільства. Безпосередньою причиною розглядуваних злочинів є антигромадська психологія, яка виявляється в егоїзмі, зневазі до інтересів інших людей, громадського порядку та громадської безпеки.

Викладене дозволяє говорити про наявність як зовнішніх, пов'язаних з навколишнім світом, так і внутрішніх детермінант, що кореняться всередині особистості.

Сьогодні в Україні відбуваються економічні, соціальні та політичні перетворення, спрямовані на побудову демократичної і правової держави. Ці процеси протікають непослідовно, суперечливо, що разом з негативною спадщиною минулого істотно впливає на всі сторони соціальної дійсності, у тому числі й на злочинність.

Злочинність в Україні як система антисоціальних людських вчинків детермінується багатьма факторами: економічними, соціальними, політичними, ідеологічними тощо. Як вважають деякі кримінологи, їх налічується кілька сотень. Усі вони тісно переплітаються, взаємодіють і ви-

дозмінюються залежно від кількісних та якісних змін в умовах існування суспільства [13, с. 189]. До зазначених факторів належать: падіння виробництва, інфляція, зниження життєвого рівня населення, безробіття, поділ суспільства за рівнем прибутків, падіння суспільної моралі, соціальна нерівність членів суспільства, нелегальна міграція, політична нестабільність, пропаганда відвертого насильства, жорстокості, пияцтво та наркоманія та ін. Перераховане складає зміст криміногенних факторів, що детермінують злочинність узагалі.

Основними причинами поширення правопорушень у країні є: недосконалість нормативно-правового, організаційного, фінансового, кадрового та інформаційного забезпечення профілактики правопорушень; неналежний рівень комплексних запобіжних заходів, спрямованих на усунення причин та умов вчинення правопорушень, профілактичної роботи з особами, схильними до їх вчинення; низький рівень правової культури населення, роз'яснювальної роботи з формування відповідального ставлення громадян до питань дотримання законності, особистої участі в охороні громадського порядку, профілактики правопорушень та боротьби із злочинністю; відсутність дієвого механізму участі громадськості у забезпеченні правопорядку в державі; недостатня увага органів державної влади до питань організації дозвілля молоді, її зайнятості та відпочинку; недосконалість механізму взаємодії правоохоронних органів з місцевими органами влади з питань розроблення конкретних заходів, спрямованих на підвищення ефективності профілактики правопорушень [14].

Усі перелічені та інші криміногенні фактори є основною причиною існування окремих видів злочинів, у тому числі і злочинів проти громадської безпеки.

До причин злочинів проти громадської безпеки слід віднести також політичні чинники.

Перехід нашої держави від тоталітаризму до демократії наприкінці ХХ століття викликав глобальні зміни всієї життєдіяльності суспільства. На зміну одній ідеології прийшла інша, стали розвиватися ринкові відносини, були утрачені окремі загальноприйняті суспільні цінності, що викликало соціальну та політичну деформацію суспільства. Низьке матеріально забезпечення населення, відсутність соціальних гарантій призвели до відчуження громадян від держави та закону, зорієнтували їх на досягнення власного добробуту будь-яким шляхом. Таким чином, усі ці негативні чинники призвели до того, що система державного і соціального контролю сьогодні не повною мірою може впливати на свідомість та поведінку людей, а, у свою чергу, окремі особи все частіше почали прибігати до вирішення політичних і соціальних конфліктів недемократичним шляхом.

В Україні за останні роки з'явилося чимало політичних партій та рухів, що характерно для демократичних країн. Проте криза "нестійкої" ідеології і державно-правової системи можуть призвести появи різних опозиційних груп (політичних, соціальних, національних), які ставлять під сумнів легітимність існуючої влади і всієї системи управління. Тому для досягнення своєї мети вони можуть використовувати різні шляхи, в тому числі й незаконні.

Політична нестабільність у країні, яка виявляється у конфліктах між різними гілками влади, політичними партіями та течіями тощо, вкрай загострює економічну і соціальну ситуацію, підриває міжнародні відносини.

Небезпечність політичних та національних конфліктів, їх криміногенність полягає в тому, що до політичних течій примикають та користуються політичною нестабільністю у свої корисних намірах кримінальні елементи, які нерідко стають активними учасниками політичних кампаній [15, с. 192].

Політична нестабільність загострила економічну і соціальну ситуацію, "підірвала" міжнародні відносини. Передвиборна боротьба за посаду Президента України, за мандат народного депутата може спричинити масові заворушення та інші злочини проти громадської безпеки [13, с. 87]. Різні суперечливі політичні процеси можуть впливати на вчинення будь-якого злочину проти громадської безпеки (наприклад, терористичного акту, завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності тощо). З цією метою можуть бути створені різні організовані злочинні утворення.

Політична нестабільність у країні як чинник існування і розповсюдження злочинів проти громадської безпеки тісно пов'язана з великою корумпованістю деяких посадових осіб. Такий зв'язок виявляється в тому, що зазначені особи своїми корупційними діями для досягнення своїх корисливих або інших цілей створюють сприятливі умови для вчинення злочинів цієї категорії.

Політичні фактори можуть реально порушувати систему суспільних зв'язків в Україні, а отже, створювати підґрунтя для існування злочинів проти громадської безпеки.

Причиною багатьох тяжких злочинів є міжнародні та релігійні конфлікти, які набули поширеності у світі. Значно впливає на загальнокримінальну злочинність національна ненависть, прояви якої не викоренено й в Україні. Соціальне життя людей у таких умовах стає нестерпним, викликає різні ексцеси, напруженість, постійний страх, нервові стреси тощо. Для вирішення цих конфліктів може використовуватися зброя, що, у свою чергу, утворює сукупність злочинів, пов'язаних з не-

законним обігом вогнепальної зброї, боєприпасів та вибухових речовин.

У рішенні Ради національної безпеки і оборони України від 25.05.2012 "Про заходи щодо посилення боротьби з тероризмом в Україні" зазначено, що останнім часом надзвичайно серйозною проблемою стає підвищення рівня терористичної загрози в Україні. Основними причинами тероризму є радикалізм, екстремізм, політизація проблематики міжнародних, етноконфесійних відносин, поширення громадянської нетерпимості та протистояння, насамперед у площині суспільно-політичних відносин, а також негативний вплив міжнародних терористичних і релігійно-екстремістських організацій [16].

Політичні чинники тісно взаємопов'язані з ідеологічними. Ідеологічна криза як причина злочинності виявляється у відсутності тотального державного контролю в усіх сферах суспільних відносин, низькому рівні правової культури громадян, деформації ціннісних орієнтацій.

Негативне значення мають зміни в соціальному середовищі. Явища і процеси суспільного життя (у тому числі злочинність) виникають, змінюються і розвиваються в результаті активності (цілеспрямованої чи стихійної) та взаємодії людей як членів суспільства, соціальних індивідів.

Спад суспільного виробництва призвів до значного зростання числа безробітних серед осіб працездатного віку, затримки на деяких підприємствах, установах, організаціях з виплатою заробітної плати (на сьогодні це більшою мірою стосується юридичних осіб приватної форми власності); загальне зниження рівня життя населення, соціальна незахищеність його окремих категорій сприяють подальшому зростанню соціальної напруженості в суспільстві. Гроші стали визначати соціальне становище людини, тому їх відсутність викликає в багатьох стан фрустрації, почуття втрати життєвих перспектив і, як наслідок, призводить до агресивної поведінки або споживання спиртних напоїв, наркотичних засобів тощо.

Погіршення матеріального становища громадян та постійне підвищення цін на відвідування закладів культури і мистецтва, на придбання художньої, наукової та іншої літератури створило, по-перше, проблему духовно-культурного виховання населення; по-друге, штовхнуло громадян країни, насамперед дітей і молодь, до перегляду низькопробних закордонних фільмів та іншої продукції, які пропагують насильство, секс, жах, що не могло не позначитись на їх психічному стані. Як відомо, бездуховність породжує байдужість, озлобленість, спричинення страждань іншим членам суспільства.

Злочини проти громадської безпеки детермінують також організаційно-управлінські та правові чинники, що виявляються, з одного боку, у сфері державної політики щодо протидії злочинності, які здійснюють-

ся кримінально-правовими, кримінально-процесуальними, кримінологічними, оперативно-розшуковими засобами, з іншого – у сфері правоохоронної діяльності.

До організаційно-управлінських чинників слід віднести відсутність жорстокого контролю з боку органів державної влади за обліком та розподілом національного багатства, незадовільну роботу контролюючих органів, перенавантаження системи кримінальної юстиції, невідповідність системи заходів запобігання злочинності її цілям, неналежне матеріально-технічне, ресурсне та кадрове забезпечення правоохоронних органів тощо.

Правовими чинниками є аномія (бездіяльність) закону, нестабільність та невизначеність законодавства, проблеми кримінально-правової оцінки суспільно небезпечних діянь.

Причини злочинів проти громадської безпеки слід шукати й у відсутності тих або інших моральних цінностей. Виховання моральності – складова частина виховної роботи з населенням взагалі, що включає й одержання освіти, спеціальності, і прищеплення культури, моральних цінностей та навичок, напрацьованих людством за всю історію його розвитку. Виховання – це не проповідь прописних істин, а творче осмислення всього того, що робить людину Людиною [15, с. 192-193].

Негативний вплив на формування в особі приводу до злочину здійснюють і деякі інші криміногенні фактори. В умовах високої концентрації населення, збільшення кількості стресових ситуацій і ослаблення традиційних форм соціального контролю збільшується нервово-психічне навантаження людей, підсилюється в їх відносинах емоційна напруга, розрядка якої нерідко відбувається в конфліктній (у тому числі й у протиправній) формі.

Не можна не враховувати такої обставини, як недостатня або зовсім відсутня організація дозвілля на виробничих підприємствах, передусім з важкими умовами праці, що спричиняє психологічну напруженість серед персоналу. За умов економічної кризи на багатьох підприємствах перестали функціонувати будинки культури, клуби, профілакторії, кімнати психологічного розвантаження, спортивні комплекси, за допомогою яких вирішувались проблеми зняття стресів та психологічної реабілітації у працівників.

Таким чином, до криміногенних факторів, які є основною причиною існування злочинів проти громадської безпеки, належать соціально-економічні, політичні, ідеологічні, організаційно-управлінські, правові та виховні чинники. Зазначений комплекс факторів неможливо усунути із суспільного життя в повному обсязі. Разом з тим послабити вплив ряду факторів можливо лише за умови проведення комплексу заходів соціально-економічного, політичного, правового характеру.

1. Конституція України // ВВР. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Литвак О.М. Державний вплив на злочинність: кримінологічно-правове дослідження / О.М. Литвак. – К. : Юрінком Інтер, 2000. – 280 с.
3. Міщенко С.Г. Роль кримінальної юстиції в протидії злочинності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 "Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право" / С.Г. Міщенко. – К., 2011. – 19 с.
4. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 № 1209-р.
5. Бузало П.М. Кримінологія : навч. посібник / П.М. Бузало, С.Ф. Денисов, О.В. Кириченко. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 192 с.
6. Кримінологія : учебник / под ред. Н.Ф. Кузнецовой, Г.М. Миньковского. – М. : Изд-во БЕК, 1998. – 566 с.
7. Хохряков Г.Ф. Кримінологія : учебник / Г.Ф. Хохряков ; отв. ред. В. Н. Кудрявцев. – М. : Юристъ, 2000. – 511 с.
8. Зелінський А.Ф. Кримінологія : навч. посібник / А.Ф. Зелінський. – Х. : Рубікон, 2000. – 240 с.
9. Баляба А.В. Кримінологія: приглашение к дискуссии : монография / Баляба А.В., Виленская Э.В., Дидоренко Э.А., Розовский Б.Г. – Луганск : РИО ЛИВД, 2000. – 318 с.
10. Долгова А.И. Кримінологія : учебник / А.И. Долгова. – М. : Издательская группа НОРМА–ИНФРА–М, 1999. – 272 с.
11. Карпец И.И. Современные проблемы уголовного права и криминалогии / И.И. Карпец. – М. : Юрид. лит., 1976. – 224 с.
12. Кудрявцев В.Н. Генезис преступления. Опыт криминалистического моделирования : учебное пособие / В.Н. Кудрявцев. – М. : Издательская группа "ФОРУМ – ИНФРА-М", 1998. – 216 с.
13. Курс кримінології: Загальна частина : підручник : у 2-х кн. / О.М. Джужа, П.П. Михайленко, О.Г. Кулик та ін. ; за заг. ред. О. М. Джужа. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 352 с.
14. Про схвалення Концепції державної програми профілактики правопорушень на період до 2015 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.09.2010 № 1911-р (втратило чинність).
15. Кримінологія : учебник / под ред. В.Н. Кудрявцева и В.Е. Эминова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Юристъ, 1999. – 678 с.
16. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 травня 2012 року "Про заходи щодо посилення боротьби з тероризмом в Україні" : Указ Президента України від 08.06.2012 № 388/2012.

Житний О.О. Чинність кримінального закону в просторі: національний та міжнародно-правовий аспекти регламентації	245
Кавун С.М. Форми взаємодії кримінальної міліції з іншими суб'єктами протидії злочинності	253
Казмірук О.В. Організація прокурорського нагляду за додержанням законів податковою міліцією України під час проведення оперативно-розшукової діяльності	259
Калиниченко А.О. Проблемні питання співвідношення інституту укладення угоди з призумцією невинуватості та основними принципами в кримінально-процесуальному законодавстві України	266
Керімов А.З. Особливості кваліфікації замаху на умисне вбивство, вчинене з особливою жорстокістю	274
Кириченко О.В. Причини, що детермінують злочини проти громадської безпеки	281
Клюс В.В. Духовність як чинник впливу на національну безпеку України	290
Кучер В.О. Щодо окремих аспектів безпосередньої участі прокурора у досудовому розслідуванні за новим КПК України	299
Кушнерик Ю.А. Прокурорський нагляд та судовий контроль у досудовому розслідуванні за проектом нового КПК України: проблеми співвідношення	307
Мамотенко О.П. Місце незаконного обігу підакцизних товарів у структурі економічної злочинності	313
Мартиненко Г.А. Історичні витоки та значення представницької функції прокуратури	322
Мельковський О.В. Проблеми вдосконалення запобіжної діяльності СВБ ГУБОЗ МВС України	330

Збірник наукових праць

**ВІСНИК
ЗАПОРІЗЬКОГО ЮРИДИЧНОГО ІНСТИТУТУ
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ**

Редактори:

Л.Т. Дієва

О.В. Ткаченко

Технічні редактори:

В.Ф. Пожидаєв,

М.В. Бандурко

Виходить з 2008 року

(у 1997-2007 роках – Вісник Запорізького юридичного інституту)

Підп. до друку 24.06.2011 р. Формат 60x84/16. Друк – RISO.
Гарнітура – Times. Умов.-друк. арк. 25,00. Обл.-вид. арк. 25,50. Тираж – 120 прим.

Відділ організації наукової роботи та редакційно-видавничої діяльності ДДУВС
49005, м. Дніпропетровськ, просп. Гагаріна, 26, т. (056) 370-96-59